

Reykjavík, 22. mars 2021

Nefndarsvið Alþingis
Umhverfis- og samgöngunefnd
101 Reykjavík

Efni: Frumvarp til laga um framkvæmdaleyfi fyrir lagningu Suðurnesjalínu 2, þingskjal 439, mál 353.

Samorka þakkar tækifærið til þess að veita umsögn um ofangreint þingmál en með frumvarpinu er lagt til að lögfest verði að gefa skuli út framkvæmdaleyfi fyrir til lagningar Suðurnesjalínu II í landi sveitarfélaganna Hafnarfjarðar, Voga, Reykjanesbæjar og Grindavíkur. Byggt er á því að sá undirbúningur og rannsóknir sem þegar hafa farið fram vegna framkvæmdarinnar og þeir miklu öryggis- og atvinnuhagsmunir sem eru í húfi skapi forsendur til sett séu sérlög um framkvæmdina.

Mikilvægar innviðaframkvæmdir

Með vísan til ofangreind er rétt að minna á að erlendis eru fjölmörg fordæmi fyrir því að sérreglur gildi um mikilvægar innviðaframkvæmdir sem ná yfir mörk margra sveitarfélaga eða sýslna og þá að ákvörðunarvaldið eða eftir atvikum úrskurðarvaldið sé hjá viðkomandi þjóðþingi eða ríkisstjórn. Í þessu samhengi er rétt að minna á að í Samráðsgátt stjórnvalda voru fyrr í vetur kynntar [hugmyndir um breytingar á skipulagslögum](#) sem ætlað er að taka þessi sjónarmið inn í afgreiðslu á skipulagsáætlunum sveitarfélaga með því að sérstök raflínunefnd fjalli um og taki afstöðu til framkvæmdar og þá að ráðherra hafi úrslita vald komi til ágreinings um niðurstöðuna. Í umsögn Samorku um málið var lögð á það áhersla að umrædd breyting yrði að taka mið af ákvæðum raforkulaga um stöðu samþykkrar kerfisáætlunar gagnvart skipulagi sveitarfélaga og þar með skyldu sveitarfélaga til að taka mið af henni verið gerð skipulagsáætlana. Með hliðsjón af framarituðu er lögð á það áhersla að ekki er óeðlilegt að Alþingi eigi síðasta orðið um tiltekna mikilvægar innviðaframkvæmdir líkt og Suðurnesjalínu II.

Raforkuöryggi og fullnægjandi framboð

Eins og lýst er í umsögn Landsnets um málið er framkvæmdin og þar með ný lína inn á svæðið mjög mikilvæg þegar horft er til orkuöryggis á svæðinu. Núverandi 132 kV lína er svokölluð geislatenging og því eina línan inn og út af svæðinu og augljóst hvaða hættu það skapar orkuöryggi á svæðinu.

Þá liggur fyrir að flutningsgeta línunnar er við þölmörk sem hefur þýtt verulegar takmarkanir á því að anna eftirspurn nýrra stærri atvinnufyrirtækja sem koma vilja inn á svæðið. Því er ljóst að fari núverandi Suðurnesjalína 1 úr rekstri er engum öðrum leiðum til að dreifa og því núverandi atvinnurekstri og heimilum veruleg hættu búin komi upp alvarleg tilvik straumleysis. Þá er mikilvægt að minna á að örugg tenging virkjanna á svæðinu er ekki aðeins mikilvæg til þess að tryggja orkuflutning frá þeim bæði innan svæðisins og frá því, heldur einnig hluti að öruggu rekstrarumhverfi, m.a. við innsetningu þeirra ef þær fara tímabundið úr rekstri hvort sem það er vegna skipulags viðhalds eða bilanna. Því geta komið upp þau atvik að eyjarekstur á svæðinu sé útilokaður þrátt fyrir að raforkuframleiðsla sé veruleg innan þess. Því er ljóst að ný Suðurnesjalína er ekki aðeins forsenda frekari uppbyggingar á svæðinu heldur grundvallar atriði í öryggi svæðisins í víðtækri merkingu þess orðs. Loks ber að hafa í huga að orkuframleiðslan á

Suðurnesjum og innmötun hennar á kerfið eru hluti af öruggum rekstri og stýringum á flutningskerfinu í heild sinni. Því kann rof á orkuflutningi frá virkjunum á Reykjanesi haft áhrif á afhendingaröryggi á höfuðborgarsvæðinu vegna samspils 220 kV og 132 kV kerfisins.

Forgangsverkefni í áratug

Eins og lýst er í greinargerð frumvarpsins hefur orkuflutningur á Suðurnesjum verið settur í forgang með þingsályktun um stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfis raforku nr. 26/148 og þannig undirstrikað mikilvægi uppbyggingar flutningskerfis raforku á svæðinu. Þá hefur Alþingi ákveðið með breytingum á [raforkulögum árið 2015 \(9. gr. c\)](#) að samþykkt kerfisáætlun eigi að binda hendur sveitarfélaga við gerð skipulagsáætlana og þar með tekið undir mikilvægi þess að flutningskerfið njóti forgangs í uppbyggingu innviða sem öll þjóðin treystir á. Ná það ekki fram að ganga er ekki óeðlilegt að Alþingi leiti annarra leiða til þess að tryggja framkvæmd verkefna sem í raun hafa farið í gegnum alla nauðsynlega ferla samráðs, mats á sviðsmyndum, mati á umhverfisáhrifum, mat á hagkvæmni, tæknilegum lausnum, náttúruhamfarahættum o.s.frv.

Í þessu sambandi ber að leggja áherslu á að framkvæmdin hefur verið mjög langan tíma í undirbúningi og leyst hefur verið úr fjölmörgum álita efnum eins og nánar er lýst í umsögn Landsnets um frumvarpið. Í umhverfismati Suðurnesjalínu 2 var lagt sambærilegt mat á ýmsa valkosti og þar kemur fram að umhverfisáhrifin af valkostunum sem voru metnir teljast á heildina lítið ekki verða „umtalsverð“. Kemur einmitt fram að horft sé til þessara umhverfislegu sjónarmiða við ákvörðun um þann aðalvalkost sem fjallað er í frumvarpinu.

Þá ber að leggja áherslu á skyldur flutningsfyrirtækisins samkvæmt raforkulögum til að byggja flutningskerfi raforku upp á hagkvæman hátt að teknu tilliti til öryggis, skilvirkni, áreiðanleika afhendingar, gæða raforku. Þessar skyldur endurspeglast einnig í stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfis raforku.

Ljóst er að frekari tafir á uppbyggingu nýrrar Suðurnesjalínu 2 skapa verulega hættu fyrir samfélagið. Það er því verulegt áhyggju efni ef enn er uppi sú staða að framkvæmdin tefst vegna afstöðu sveitarstjórnar á svæðinu sem aftur sýnir mikilvægi þess máls sem hér er til umfjöllunar.

Ályktun

Eins og að framan er rakið er mjög mikilvægt að uppbygging Suðurnesjalínu II hefjist þegar í stað og ekki verði frekari dráttur á framkvæmdinni í ljósi þess hvaða áhættur því geta fylgt fyrir samfélagið.

Að öðru leyti vísar Samorka til umsagna aðildarfélaga sinna.

**Virðingarfyllst,
f.h. Samorku**

Baldur Dýrfjörð lögfræðingur